

από τους ίδιους νόμους κυβερνιούνται και με την ίδια επιστημονική μέθοδο πρέπει να εξετάζονται. "Η και στα επιστημονικά ακόμα ζητήματα εμείς οι Ρωμιοί πρέπει να αποτελούμε εξαίρεση από τον άλλον κόσμο ;

Σ Ε ΕΝΑ όμως σπουδαίο σημείο το όργανο του Μητροπολίτη σωμαίνει περιεργα. Έμεις είπαμε πως η Έκκλησία σε όλο τον καιρό της σκλαβιάς στάθηκε πάντοτε αντίμαχη προς την ιδέα του δημοτικισμού και πως αν σώθηκε η δημοτική γλώσσα, αυτό το χρωστάμε στα βουνα που γεννήσανε το δημοτικό τραγούδι και στον πολύ λαό. Τι απαντάει σε αυτά ο Σεβασμιώτατος ; Το ότι βροθήκανε καμπόσοι κληρικοί σε όλο αυτό το διάστημα που μιλήσανε ή γράψανε δημοτικά, αυτό δεν μπορεί να το επικαλεστεί η Έκκλησία σαν οργανισμός για δικαιολογία της, όπως έχει την άφελα να πιστεύει ο ίδιος άνωνυμος κληρικός που κρύφτηκε πίσω από ψευδώνυμο για να διαφεντέψει το συντηρητικό της εκκλησίας, διαφεύδοντας έτσι ο ίδιος τον εαυτό του.

Υ ΣΤΕΡΑ από τον «Προμηθέα και Σίσυφο», το άπεροχο συμβολικό δράμα της Πολωνέζας ποιήτριας Μαρίας Κονοπνίτσκα, που τόσο άρεσε κ' ένθουσίασε και που η Έκδοτική Έταιρεία «Τύπος» το τυπώνει σε ξεχωριστό βιβλίο για να διαβαστεί ακόμα περισσότερο, όπως του άξιζει, δημοσιεύουμε στο σημερινό φύλλο άλλο άριστούργημα της Ρωσικής φιλόλογίας, τον «Τόιχο» του Άντρέγιεφ, που στέκει πλάι στο «Κόκκινο γέλιο» και στο «Dies irae» του μεγάλου Ρώσου συγγραφέα. Με τον «Τόιχο» ο Άντρέγιεφ συμβολίζει τη σημερινή άστική κοινωνία, που οι λεύτερες ψυχές θέλουν να τον ξεπεράσουν και πεθαίνουν με τ' όνειρο αυτό. Τον «Τόιχο» τον μετάφρασε για το «Νουμά» όλοζώντανα από το Ρωσικό η Δα Άθηνά Σαραντίδη, που είχε μεταφράσει και το κριτικό γράμμα του Γκόγκολ, το τυπωμένο στις σελίδες 416—418.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΕΡΑΣ

Πέχτον τὰ λούλουδα. Σωροί ζεμπούλια, πασχαλιές, τριαντάφυλλα, γαρύφαλα, γλυσίνες, κικλαμιές ογογκολούν και της Ζωής σκεπάζουν το τραπέζι. Μιά μουσική μακρόσυρτη τραγούδια ογοπαίζει.

Τί κι' αν σιά τζάμια ξεγλυσιτρούν το ήλιον σιερνές (άχιδες ; Της Σάμιον το κραι κερουόν ξανθές θεραπεινίδες, όλα γιορτάζουν και ξεγυούν την παγερή βραδνά κι' ο θάνατος άλιώνεται γλυκός οά μρωδιά.

Και σ' ένα γέλιο κόκκινο, οά μεθνομένη έταίρα, σιά ρόδα το ήλιογάβαλον οβύνει τ' Απρίλη ή μέρα, ενή βιολιέτες πάνωθε γοργοκυλούν με όρη, λές σαθανώνουν στη σιωπή τώχρό της το κορμί.

ΧΡ. ΕΣΠΕΡΑΣ

ΠΑΡΕ ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΣΟΥ . . .

Πάρε τὰ δώρα της ψυχής σου νάρης σου έτοιμάσα τη μάρη κάμαρά μου. Στον κήπο μας άρρώστησεν ο Μάρτης κι' άρρώστησεν ο Μάρτης στην καρδιά μου. Πάρε το πόνο σου τη σούρα κ' έλα. "Όλα δέ να σ' άρέσουν" έχω κόγει το ρόδο, στο παράθυρο, που έγάλα την άσθηρή μας βλέποντας την όψη. Πάρε γλυκά τον οίχο σου να φτάσης και πάρε το καμμού σου τη γαλήνη σιά μάτια μου το χέρι δά περάσης, το βραδνό μου δέος για ν' άπαλέγη.

Κ. Γ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΝΩΓΜΗ

Άγαπητέ «Νουμά»,

Την περασμένη Κυριακή τ' άπομειόμερο ήρω ξένοι, άφου έκαμαν μιá γύρα πάνω στην Ακρόπολη, θέλησαν να έπισκεφτούν και το Μουσείο δέν είχαν όμως προφάσει να κατεθούν τη σκάλα που είν' εμπρός από την έξωπορτα, όταν ζάφην μιá δυνατή φωνή τους έσταμάτησε. "Ήταν ο γέλακας, που σιέκότιαν επάνω στην ταράσια (300 μέτρα μακρυνά) κι' απαγόρευε σιδν καθένα να πλησιάζη το Μουσείο με το ίδιο ξεφωνητό που μεταχειρίζεται ο τοσπάνος όταν θέλλη να μαλώση την κατοίκα του που ριζεται να ρημάξη κανένα έρημο δεντροάκι.

Οί ξένοι σιαθήκανε κάμποσα δεντροόλεπτα στη θέση τους προσπαθώντας να εξηγήσουν αυτό το «έ έ έ έ έ . . .» του γέλακα—και ποίος ξέρει τί θάβαζαν σιό νου της αν κάποιος—έπισκέφτης κι' αυτός—δέν είχε την καλωσύνη να τους δώσει να καταλάβουνε πως το Μουσείο την Κυριακή μονάχα το πρωί είν' άνοιχτό. "Ετσι οί φιλόμουσοι ξένοι βροθήκανε στην ανάγκη να φύγουνε.

"Αν οί έπισκέφτες ήσαν Ρωμιοί το πράγμα δέ θα μούκανε καμμιά εντύπωση (έχομε συνηθίσει βλέπεις σ' άλλα πιο χειρότερα), μα άφου ήσαν ξένοι έχω, θαορώ, το δικαίωμα—σαν Γρεκός κι' έχω—να ρωτήσω τους άρροδιούς τί τους χρωστάνε να μās παρουσιάσουνε σιά μάτια των Έθρωπαίων για χιτηρανθώπους. Γιατί αυτός ο χαρακτηρισμός μās πρέπει όταν ένα μοναδικό μουσείο—σαν το Μουσείο της Ακρόπολης—τόχομε κλειστό άκριβώς τότε που έχει καρσις δυό ώρες καιρό για να το προσκνηθή—κι' όταν τη γύλαξη του έχουμ' άνοθέσει σ' άνθρωπους που δέν έτυχε να έήσουνε σιά ξένα ούτε άκούσανε ποτέ να γίνεται λόγος για ενγένεια...

Μ εάγάπη ΣΚΡΙΠΕΡΙΑΤΗΣ

Υ. Γ.—"Ισως μās πούνε πως την Κυριακή τ' άπόγεμα όπως όλα τα μαγαζιά έτοι και τα μουσεία πρέπει ναναι κλειστά. . . Ναί' μα τότε, χριστιανοί μω, ως που να συνηθίση ο κόσμος, πρέπει να κάνετε εν' από τα δυό:—"Η να κρεμάσετε μιá ταμπέλα και να γράψετε «κλειστό λόγω της Κυριακής άοργία» (δπως κάνει κι' ο υπακάλης της γειτονιάς μου). ή να δέσετε έξω από την πόρτα έναν ήρωιο σκόλο !

Σ,

ΓΥΡΙΣΜΟΣ

Μάνα μου Γῆ κι' Ἡλιε μου ἐοὺ πατέρα
 κι' ὦ Θάλασσα ἀδερφή μου γαλανή,
 κάτω ἀπὸ διάφανο ἄσπαστον αἰθέρα,
 δεχτιῆτε τὸ παιδί σας ποὺ πονεῖ.
 — Ἐρχομαι δειλιασμένη, κεντρασμένη,
 ἀπ' τὴν πλαστή, τὴν ψεύτικη ζωή...
 "ὦ! δώστε μου τὴν τρισλαχταριωμένη
 ἄνθια, καρπούς, φῶς, ἄπειρο, πνοή!...
 — Στις πολιτείες ποὺ ἤμουν κλεισμένη ζοῦνε
 μ' αἶμα, κι' αἰμέ, συχνά κι' ἀνθρωπινὸ
 διώχνουν τὸ φῶς, τὸν ἥλιο ὅσο μποροῦνε
 στερεῖουν τὸν ἀπέραντο οὐρανό.
 — Ἀχ! συχωρέστε με ὅσο ξένη, κι' ὅσο
 σὰν μόνη σὲ ὄλους μέσα, γιὰ καιρὸ
 ἀνάσπαινα μὲ τὸν ἀγέρα ὡς τόσο
 τὸν μολυσμένο, τὸ φαρμακερὸ.
 — Ἐξάγριση, ὀροσιά, χαρά, γαλήνη
 ζητῶ ἀπὸ σᾶς, μὴ μάρνησθε, μὴ!...
 Ἀπ' τὴν ψυχὴ μου σβύστε τὴν ἰδύνη,
 πάστε μου τὴν ἀρρώστειο ἀπ' τὸ κορμί.
 — Παιδιά, κύματα, δάση κι' ἄς μοῦ ποῦνε
 τὰ ξέχαστα τραγούδια τὰ παλιά...
 Στις ἀφρες θὰ τὰ γῆσω νὰ χαροῦνε
 ἐλευτέρα τὰ οκλάδα μου μαλλιά.
 — Θὰ γείρω ἀπάνω σὸ ζεστὸ τὸ γῶμα
 γάκοσσο ὅλον τῆς γῆς τὸν ὄργασμό,
 θὰ τοῦσσω κι' ὀλοζῶπιανον ἀκόμα,
 βαθειά, τὸ μητρικὸ τῆς τὸ δεσμὸ.
 — Θὰ τοῦσσω μοσικὰ τὰ σωθικὰ τῆς
 καὶ πῶς τοῦ γήλιου ἢ λαύρα ζωογονεῖ
 κι' ἢ τρωκωμένη σάρκα μου οἰμά τῆς
 ἀπ' ἄγνωστη θάνασιθῆ ἡδονή.
 — Στὰ σπλάγνα μου ἢ φωτιά σου, Ἡλιε, κι' ἄς
 (γιάση
 ἢ ζωτανεύτρα, ὅπως σὴ γῆ, βαθειά.
 Καὶ τὰντιφέγγισμά σου, ὅπως σὴν πλάση,
 σὲ ὅλην ἄς φέξῃ τὴν ψυχὴ μου πιά.

ΜΑΡΙΑ ΖΑΜΠΟΥ

Στὴν ἱστορία τῆς λογοτεχνίας μας, ἀπὸ τὸ Βη-
 λαρά ὡς τὸν Ψυχάρη, κάθε φορὰ ποὺ γλυκοχαράζει
 καὶ σὰν ἀναγέννηση, τὸ ποιητικὸ γλυκοχάραγμα μὲ
 τὴ βοήθεια ἀπλώνεται κάποιον δυνατοῦ χεριοῦ ποὺ
 διώχνει κάποια σκοτάδια καὶ τὸ χέρι αὐτὸ εἶναι
 τῆς γλωσσικῆς ἐπιστῆμης μας τὸ χέρι.

Οἱ ὀπαδοὶ μιᾶς τάχα συμβιβαστικῆς ιδέας τώρα
 μὲ τὸ γλωσσικὸ τὸ ζήτημα, ὅμοια κάνουν πῶς περι-
 φρενοῦν καὶ τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ νέα, καὶ τὴν ἄκρα
 καθαρεύουσα καὶ τὴν ἄκρα δημοτικὴ, καὶ πιστεύουν
 πῶς ἦσαν τὸ ἴδιο νὰ μαγεροῦνε τὰ καθαρεύοντα μὲ
 τὴ μοσολάδα τῆς δημοτικῆς, καὶ τὴ δημοτικὴ μὲ τὸ
 ἀφρογάλα τῆς καθαρεύουσας.

Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ταπεινοὺς τραγουδιστάδες μας
 θὰ μποροῦσαν νὰ δώσουνε μαθήματα γλωσσικῆς σὲ
 τιλοῦχοις ἐπιστήμονες.

Παλαμᾶς

ΠΟΤΕ ΤΑ ΙΔΙΑ

Κάποιες ὀλόγλυκες στιγμές—καὶ νᾶταν εἶσι ὄλ ἢ
 (ζωή—
 πῶς λαχταρῶ γυροῦντας νὰ τίς ξαναπατήσω.
 Στιὺς ἴδιους τόπους τριγυρνῶ, δίχως νὰ πάρω
 (ἀναπνοή,
 Μὴν τύχη κι' ἔρθουν πίσω.

Σπιτάκια μ' ἀποδέχονται μὲ τὴν ἀπλή τους ὁμορφιά,
 ἀνθρώποι ἀλησμόνητοι κι' εὐωδιασμένοι κῆποι.
 Νά! κι' ἢ ἀνοιχτόκαρδη παλιά κι' ἀγαπημένη συν-
 (τροφιά.

Κι' ὅμως σὰν καὶ λείπει!

Τὰ ἴδια γέλια κ' οἱ χαρές, κορυφολογα, γλυκειές
 (ματιές,
 ἀθῶα κι' ἀπονήρευτα καλόκαρδα παιγνίδια.
 Κι' ὅμως πῶς κλαῖν τὰ μάτια μου' σιτᾶζων πικρές
 (σιταλαγ ματιές,
 Δὲ βρίσκουν πιά τὰ ἴδια.

Τῶν περασμένων ξέθωρες, μικρὸς ἀναλαμπές,
 (γλωμές!

Κι' ἀνάμεσα στὰ γέλια μας καὶ στὸ τραγούδι ἀπάνω,
 Μοῦ φαίνεται πῶς σὶς παλιές, τίς ἀλησμόνητες
 (στιγμές,

Μνημόσινον πῶς κάτω.

Σύρα

ΛΑΥΡΑΣ

ΤΟΥ ΥΠΝΟΥ...

Τοῦ ὕπνου μὲ εἶχαν φέρει τὰ φτερά
 Στὸν Παράδεισο, κι' ἦταν, ὦ χαρά,
 Σὲ μεγάλη παράταξη λαμπρῆ,
 Τῶν οὐρανίων ἀγγέλων οἱ χοροί.

Μ' ὄργανα μὲ τραγούδια λυγερά
 Τὸν Θεὸν καρτερούσαν ὦ χαρά,
 Τὸν Θεὸν καρτερούσαν νὰ φανῆ
 Τῶν οὐρανίων ἀγγέλων οἱ χοροί.

Ἄτηχοῦν πὶο γλυκὰ πὶο τρυφερά
 Τὰ ὄργανα, τὰ τραγούδια, τί χαρά,
 Δὲ θ' ἀργήσῃ νὰ λάμψῃ, εἶπα, τὸ φῶς
 Τοῦ Θεοῦ θ' ἀξιοθῶ νὰ ἰδῶ ὁ θνήτας.

Καὶ προσμένοντας μ' ἄσπρα εἶδα φτερά
 Νὰ προβαίνης, καλή μου, κ, ὦ χαρά,
 Γέροντας ἐμουρμούριζα σκυφτός
 Πῶς ἐσ' εἶσουν, δὲν τῶξερα, ὁ Θεός.

ΙΩΣΗΦ ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ